

Latweefchu A w i s e s.

Dr. 10. Zettortdeenâ 7tâ Merza 1835.

Jaunas sinnaſ.

Tahdâ wihſê warr itt lehti ſwahrkuſ
dabbuht.

Taggad buhſ gandrihſ 3 neddelas, kad wezza
ſemneeka ſeerwina no Saltas muſſſchas us Zelga-
was pilſehtu nahze. Lihdſ B — frohgu atmah-
kuſi, peeſtahjahſ kahda jauna ſemneeka meitina
winnaï klaht, un praſſa kur ſtaigajoht? Wezza
ſeerwina atbild, ka winna itt jaunuſ ſwahrkuſ
(ſindrakuſ) neſſoht us pilſehtu pahrhoht, un
par to nauđu ſew daſchadaſ pee mahju-buhſcha-
naſ wajadſigaſ leetas, kâ ſahli, ſilkus u. t. j. p.
griboht nopirkteeſ. — Jauna meitina preeza-
jahſ lohti, ka zella beedriti atradduſi. — Labbu
zella-gabbalu abbi noſtaigajuſchi, ſahf muhſu
meitina gauſchi par aukſtumu ſuhdſetees, un
luhdſ wezzenitei, lai jell tik labba buhtu, un tai
tohſ ſwahrkuſ par apſeggu dohtu, kamehr pil-
ſehtâ notapſ. Echehlfirdiga ſeerwina — ne ko
ſliktu dohmadama — tai ſwahrkuſ eedohd. —
Stary daſchadahim farunnaſchanahim bija abbi
zella-kautini pilſehtai gandrihſ klaht tappuſchi;
ir pakrehlſſſ jau mettahſ; tē us weenreiſ ſahf
jauna meitina auliſſkam ſfreetin prohjam ſfreet.
Nabbaga ſeerwina gauſchi kleeđſe un tai tamehr
pakkal dſinnahſ, kamehr peeſkuſſe, bet iſhâ laiķâ
bij muhſu meitina preekſch winnaſ azzim paſud-
duſi. Wezza ſeerwina pilſehtâ nonahkuſi, mek-
leja trihſ deenas ſarwuſ ſwahrkuſ, bet welti!
— un aiſgahje noſſummuſi us mahjahim. —

Seemeta-gaiſchumuſ.

No Randawas 26tâ Webruar. Tai 9tâ
Webruar ſ. g., Randawas Krohna meſchafargſ
Etrautneeku Adamaſ eedamaſ pahz zellu dſurd ſuh-
du-wamboli ruhjoht, un redſ ka ſchiſ us zellu
ſirgu ſuhdu tſchuppâ nolaiſchahſ. Wiſſſch brih-
nahſ, ſeemas laiķâ ſcho eerauđſiht, un to uſzel-
damaſ eerauga: ka ſchim arri behrni. Pehz wez-

zu kauſchu teiſſchanas, ja pawaffari behrnuſ at-
rohn ſuhdu-wambolin paſchâ widdi, tad widduſ
waffaraſ-ſehja jo geldiga. Randawas waggari
jau iſgahjuſchâ neddelâ gulbhjuſ, zitti kauđiſ me-
ſcha-balloſchuſ barreem ſfreijam redſejuſchi.

Pruhſchu awiſſeſ Jaſſam, ka jau preekſch kah-
dahim tſchetrahim neddelahim, ne tahu no Mag-
deburgeſ pilſehta, zeelawaſ redſetaſ, un lagſdas
ſahkuſchahſ plaukt. Nu gan ſeemas zellu ſchinni
gaddâ teeſcham ne redſeſim! Randawas baſniſas
kungu nowadâ dſiſhwo Wezſſehtu mahjaſ wihrſ,
kaſ jau 115to gaddu ſahſiſhwojiſ, bet wiſſſch ap-
leezina, ka nei tahu ſauſu waſſaru, ka to pehr-
nu, nei tahu ſeemu ka to ſchogaddeju redſejiſ.

Wahzſemmē pee Littich pilſehta, Lorenzobedre,
tee Kalnuraſzeji, kurre ammatſ irr, dſilli eekſch
ſemmeſ, pehz ſeltu, ſudrabu un zittahim dahr-
gahim leetahim rakſ, 200 aſſiſ dſilli ſemmē, wid-
đu eekſch weenu ſniſſſchu aſmini dſiſhwo kruppi
atradduſchi. Ka ſchiſ tik dſilli ſemmē nahziſ, un
ſew dſiſhwo uſturrejſ, to lai weenſ iſgudro?

R...e.

Kahdſ Latweefchu ſemmeſ-wihrſ at-
wehl ſaweem wallodaſ — un zilſ-
brahſteem ſchahſ ſinnaſ no dab-
baſ — un gaiſa-leetahim.

(ſkatteeſ Dr. 9.)

Jumſ gan brihnumſ, ka eſ ſakku, ka muhſu
ſemme ſwabbađa liddinajahſ gaiſâ. Tāpehz eſ
tohpū ſpeeſtſ, jumſ to jo plaſchaki iſſſaidroht.
Tad jumſ arri buhſ ſinnaht, ka uſ ohtraſ puſſ
ſemmeſ arri zilweki dſiſhwo kâ ſchē, un juhſ war-
reet — kad tiſkamſ — winnuſ apmeleht.
Bet ka tad winni ar galwahim uſ ſemmeſ karrä-

dami ne nofriht? Nu tad teizeet jel: kapeh3 mehs arri ne nofrihtam? jo nakti muhsu pufse tur nahk, fur taggad winni. Deews to semmes lohdi ta irr taifjis, ka no winnas neweens putteklis ne warr nofriht; jo tai semmei arr saws spehks irr dohts, wiffu, kas tai peederr, pee few klahit wilkt un pats Deews to ar sawu wiffspehzigu rohku faturr. Tad nu winneem tapat ka mums ta debbes wirs galwas un semme appafsch kahjahm irr. Bet klausait wehl wairak!

Muhsu semme — ka jau fazzihts — irr apyala ka pauts, redseet ta O. Winna tohp weena staigadama swaigne nosaukta, kas lihds ar zittahm swaignehm leelds debbes starpds staiga. Winnai naw nekur kahdas stutes, bet skaidri swabbada ta sawu zellu apfahrt faules eet. Winnas mehrs wiffspahr rinki apfahrt isnes 5400 (peezi tuhstoschi un tschetri finti) juhdses un winnas mehrs zaur widdu, tas irr ta saprohtams: kad nu no tahs weetas, wirs kurras taggad effi, gribbetu taifni zaur islihst, tad tew buhtu jaleen 1720 (weens tuhstosch septini finti un diwidefinit) juhdses, kamehr tu ohtra puffed zauri nahktu. Ne fakteet, kas to irr ismehrojis? Gan sinnam, ka zilweks naw kurmis, kas warretu zaurlihst, ned3 to arri kautkahds raddijums warretu; bet gudriba un gaisch prahts to ismehrojis. Tas plazzis wiffspahr muhsu semmes lohdes isnes 9,288,000 (dewinas milliones, diwi finti un astondesmit astonus tuhstoschus) tahdus gabbalus, kas juhdsi garsch un juhdsi plats buhtu. Bet, kad nu 2 dalkas pastahw no uhdens un 3scha dalka ween fausas semmes, tad ta fausa semme isnes 3,096,000 (trihs milliones un dewindefinit feschus tuhstoschus) tahdus juhdses gabbalus. — Muhsu semme ne stahw fluffu, itt ka mums leekahs, ka faule us-eet un wakkara no-eet jeb juhra slihst, — ka zitti fakka, — bet ta naw. Saule paleef sawa weeta, bet muhsu semme patte ka rittens apfahrt sawu affi greechahs. Tatschu schabda affe naw taustama un redsama affe, bet tikkai prohtama; jo ta dsija, kas no seemela us deenas-widdu zaur paschu semmes lohdes widdu eet, par semmes lohdes affi dehwejama. Zaur to tad mums deenas un naktis

nahk, ka ta faule zitta weeta lezz, zitta atkal no-eet un par diwidefinit tschetrahm stundahm sawu zellu apfahrt muhsu semmes lohdes beids. Mums irr tschetrikahrtigi gadda laiki, prohti: Pawaffara, waffara, ruddens un seema; bet ne wiffur weenadi. Jo kad schè waffara, tad zittur atkal seema un kad schè pawaffara, tad zittur atkal ruddens. Ra tas nahk? Klauseet tikkai: Papreeksch ja-sinn, ka muhsu semme weenreis par gaddu leelu rinki apfahrt faules eet un scho sawu zellu prohti: 132,000,000 (weens fints un trihsdesmit diwas milliones) juhdsas eeksch 365 (trihs finti un feschedefinit peejahm) deenahm, 5 stundahm un 48 (tschetredesmit astonahm) minutehm beids. Zaur to tad tee 4 gadda laiki nahk. Bet kapeh3 ne wiffur weenadi, to jums tik skaidri ne warru isteikt, kas gruhti buhtu saprast; bet tomehr kahdu lihdsigu dalku rahdischu. Tas irr zaur to, kad muhsu semme naw lihdsena, ka klaija rippe: buhtu ta lihdsena, tad deenas un naktis buhtu weenadas; bet muhsu semme irr — ka juhs jau sinneet — ka weena lohde kas sawu zellu apfahrt faules eet un gaisa liddina, us kurras tee faules zelli, tad augstak', tad semmak', pee debbes eet. Mehs nu gan redsam, ka pee mums tahs deenas eeksch garruma stahw, bet sweschas semmes atkal jo sawadi. Ja gribbeet to skaidraki saprast, tad nemmeet lohdi jeb bumbu rohka, turreet prett faules, tad gan mannifeet, ka faules starri jeb spihdums us widdu taifni, bet us fahneem slihi eet. Tapat tas irr ar muhsu semmes lohdi, kurrak tapat ka lohdei 2 galli irraid, no kurkeem weens seemels un ohtrs prettseemels tohp faukti. Bet pascha tai semmes widdu, fur faule taifni stahw, tur deenas ar naktim weena garruma paleef. Ta weeta irraid Amerika. Bet pee mums, kas mehs us seemela puffed dsihwojam un teem kas prettseemela puffed dsihwo, mums un winneem tahs deenas un naktis naw weenadas. Pee mums tahs garrakas deenas irr waffara un ihfakas seema, bet wairak us leiju faltas semmes tur tas jo wairak zittadi irr. Tur zittos strehks ap Zahneem faule pawiffam ne no-eet un ap seemas swehtkeem pawiffam ne lezz; un pascha seemela

gallâ, tur sau'e pufsgabbu pee debbes paleet un ohtru pufsgabbu atkal pawiffam naw redsama. Ak tawu garru nakti! Bet par laimi schis strehtis naw leels un tur arr neweena dsihwa dwaſcha miht. Tâ tas noteek ik gadsfahrta.

Woi schè ne jabrihnojahs pahr wiſſu to, ko taggad efimu ſtahstijis?!

Nedseet nu, ar kahdu gudribu Deews muhsu femmes lohdi irr darrijs un ar dsihwahn dwaſchahm wiſſpahr apsehjis un wiſſeem maiſi, apgehrbu un ruhmi ſagahdajis; bet ſinnams, katram pehz ſawas kahrtas: tâ zilwekam, kâ loh-pam. Tas zilweku ſkailis pahr wiſſu ſemmi tohp rehkinahs, 1,000,000,000 (weens tuhlftoſch milliones). Bet zik dauds wehl buhs to zittu dsihwu raddijumu, kâ: ſwehru, lohpu, putnu, uhdens eedſihwotaju un maſu kulkainiſchu, kas teeſcham neisſkaitami irr. „Zik leeli irr tawi darbi ak Kungs! tu effi tohs wiſſus ar gudribu darrijs; un ta ſemme irr pilna tawa padohma! (Dahw. dj. 104, 24).

Treſcha nodalla.

Par muhsu appakſch: gaiſu.

Kad nu ſemmes lohdi, wirs kurras dsihwojam pareiſi effam apraudſijuschi, tad nu pahrluhkoſim arr to gaiſu kas apfahrt mums un eekſch mums irraid. Kahda ſchi buhſchana gan warr buht, kad mehſ par pahri juhdschm dsirdam pulkſtana ſkannu, ſchaufchanu un ſummu reeſchanu? Kas to balki tik tah! aiſneſs? To gaiſs ween darra. Bet kas to gaiſu brihſcham gruhtu, brihſcham weeglu darra? Brihnumſ! Schis gaiſs nu gan naw tik tihrs, ka tas, par kurru pirna nodalla tikke ſtahstihſt, bet tatſchu mums derrigs un weſſeligs irr un brihſcham aukſts un brihſcham ſilts leekahs un irr pawiffam ne redſams jeb tihri ne neeka.

Schis gaiſs ne ſneeds aukſtahi, ka 2 jeb 3 juhdses; tas ſinaggais ſemmak', un tas weeglais aukſtak'. Bet tas mums allasch irr par labbu. Tee, kas teem kalneem (kurru wirſgals pahr par padebbeſcheem ſneeds) wirſu bijuschi, teiz ka tur tas gaiſs tik tihrs un ſkaidrs effoht, ka tik ko warroht dwaſchu wilkt, un tâpehz arri tur tik aukſts effoht, ka zitti tee kalni — jeb wiſſſkar-

ſtakâ ſemne — tomehr ar muhschigu ſneegu eſfoht apklahti. Tas zaur to ween noteek, ka tur nekahdi twaiſi nedſ padebbeſchi kahpj; Deews ſinn, us kahdu wiſſi tas ſneegs tur nahjis! Kaut gan mehſ to gaiſu apfahrt mums ar azzim ne warram redſeht; tad tomehr mehſ to pee ſewis juhtam, kâ kad ſilts un aukſts irr. Bes gaiſa mehſ ne ſpehtum dwaſchu wilkt nei arr weens ohtra wallobu dsirdeht. Nedseet kahds paligs mums tas gaiſs un kahds labbums mums zaur to nahk, ko arri mannam, kad tas muhsu drahnahm un traufkeem ſlapjumu iſwelk un ſauſus darra! Schinni gaiſâ daſchadi twaiſi kahpj augſchâ, gan no uhdeneem, ugguns, puékſeem u. t. p. Bet juhs tak ſinneet, ka tas gaiſs, kas tik lohſti weegls, mums nekahdas gruhtibas padarra, ja ne zittabi kas noteekahs, un ka mehſ eekſch ta warram kuſtetees un eet jeb ſkreet, kâ patihk. Bet kad daſchadi twaiſi gaiſâ ſakrahjuſchees, tad tee daſchadâ wiſſe mums par labbu iſdohdahs, no ka pehzak dsirdeſim.

(Turplikam watrak.)

Teeſas fluddinaſchanaſ.

Us pawehleſchanu tahs Keiſerikſas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſts 1c. 1c. 1c., tohp no Kandawas pagasta teeſas wiſſi parradu dewei ta lihſſſchinniga Kandawas Krohna muſſſchâs ſaimneeka Bekkeru Otta, kas ſawas mahjas atdewis, us aizzinati, pee ſaudeschanas ſawas teeſas, 2 mehneſchu ſtarpâ, kas par to weenigu terminu noliktâ, ar ſawahm taiſnahm praſſiſchanahm pee ſchihſ teeſas peeteiktees.

Kandawas pagasta teeſa, 14tâ Webruar 1835. 2
††† Uppesjahnu Kahrlis, pagasta wezzakais.
J. D. Kûlpe, pagasta teeſas ſrihweris.

Us pawehleſchanu tahs Keiſerikſas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſts 1c. 1c. 1c., tohp no Kandawas pagasta teeſas wiſſi tee, kam taiſnas praſſiſchanaſ pee tahs atſtahtas mantas, ta nomirruſcha Kandawas Krohna meſchafarga Schluſhtu Anſa buhtu, uſſaukti, ſew 2 mehneſchu ſtarpâ pee ſchihſ teeſas peeteiktees, jo pehz ſchi termina neweens wairs ne taps klaufihts.

Kandawas pagasta teeſa, 14tâ Webruar 1835. 2
††† Uppesjahnu Kahrlis, pagasta wezzakais.
J. D. Kûlpe, pagasta teeſas ſrihweris.

Uß pawehleschanu tahs Keiseriffkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstis 2c. 2c. 2c., tohp no Duffaischu pagasta teefas wiffi parradu deweiji ta libdfschinniga Mlawes muifchas fainneeka Ergulu Zehkaba, kas no mahjahm islikts, un par kurra mantu inventariuma, truhkuma un zittu parradu deht, konkurse spreessta, usaizinati, pee faudeschanas sawas teefas 2 mehneschu starpâ, prohti libdf 19to April f. g. kas par to weenigu un isflehgshanas terminu nolikts, ar sawahm prassifchanahm un wiinu peerahdischanahm scheitan peeteiftees.

Duffaischu pagasta teefa, 22trâ Webruar 1835. 2
(Z. S.) ††† Jahnaitu Samels, pagasta wezzakais.

(Nr. 107.) R. Stengel, pagasta teefas ffrihweris.

Uß pawehleschanu tahs Keiseriffkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstis 2c. 2c. 2c., tohp no Uhlrawas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee tahs atstahstas mantas ta scheid nomirruscha un scheitan peerakfita ispirkta refruscha Reinu Krischjahnua dehla buhtu, usaizinati, lai libdf 13to April 1835 pee schihs pagasta teefas peeteizahs, jo pehz tam neweens wairs ne taps peenemts.

Uhlrawas pagasta teefa, 16tâ Webruar 1835. 2
(Z. S.) J. Wiksing, pagasta wezzakais.
(Nr. 36.) E. Stern, pagasta teefas ffrihweris.

Uß pawehleschanu tahs Keiseriffkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstis 2c. 2c. 2c., tohp no Palangas pagasta teefas, wiffi tee, kam taisnas parradu prassifchanas pee teem Palangas fainneekem, Anton Venuscha, Piktusa, Erdmanna un Kasimir Bajinora buhtu, par kurreem magasihnes un zittu parradu deht konkurse spreessta, usaizinati, lai libdf 5to Merz f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs, jo wehlaki neweens wairs ne taps peenemts.

Palangas pagasta teefa, 19tâ Webruar 1835.
(Z. S.) ††† Simon Nading, pagasta wezzakais.
(Nr. 31.) E. Edlon, pagasta teefas ffrihweris.

No Krohna Behrsmuifchas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta libdfschinniga Zihpeles muifchas fainneeka Wainus Gallinu Raspara buhtu, par kurra mantu konkurse nospreessta, usaizinati, lai tanni 23schâ Merz f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs, ar to pa-

mahjischanu, ka tee kas ne peeteiftees, wehlaki wairs ne taps peenemti. Krohna Behrsmuifchas pagasta teefa, 23schâ Webruar 1835.

(Z. S.) ††† Rikku Anfs, peefschetais. 2
(Nr. 96.) H. J. Müller, pagasta teefas ffrihweris.

Pehz Bauffas pagasta teefas spreedumu tohp it wiffi kurreem kahdas prassifchanas woi mekleschanas pee ta Bauffas Krohna meschafargâ Suttru Furra buhtu, usaizinati un safaukti, lai libdf 28to Merz f. g. scheid peeteizahs un sagaida ko teefa spreedihs, jo pehz schi termina neweens wairs ne taps dsirdehts.

Bauffas pagasta teefa, 13tâ Webruar 1835. I
G. Strehl, pagasta wezzakais.
(Nr. 40.) Fr. Leh, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kurreem kahdas prassifchanas woi mekleschanas jeb kahda dalliba pee tahs atstahstas mantas ta nelaika, eeksch Bauffas pilsmuifchas isgahjuschâ gaddâ nomirruscha, pee Schkehpina muifchas (Borns-münde) peerakfita sullaina Johsep Eros buhtu, usaizinati un safaukti lai libdf 28to Merz f. g. scheid peeteizahs un sagaida ko teefa spreedihs, jo pehz tam neweens wairs ne taps dsirdehts.

Bauffas pagasta teefa, 13tâ Webruar 1835. I
G. Strehl, pagasta wezzakais.
(Nr. 41.) Fr. Leh, pagasta teefas ffrihweris.

No Bauffas pagasta teefas tohp wiffi, kurreem kahdas prassifchanas woi mekleschanas pee tahs mantas to nomirruschu Krohna Zerrauktes muifchas fainneeku, Rammanu Jahnua un Kihselu Gedberta buhtu, usaizinati un safaukti, lai 2 mehneschu starpâ un wisowehlaki libdf 10to April f. g. scheid peeteizahs un tad sagaida ko teefa spreedihs, jo pehz tam neweens wairs ne taps dsirdehts. To buhs wehrâ likt!

Bauffas pagasta teefa, 13tâ Webruar 1835. I
G. Strehl, pagasta wezzakais.
(Nr. 43.) Fr. Leh, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta nelaika Bornsmündes fainneeka Leelu Madlenu Jahnua buhtu, tohp scheid usaizinati, lai libdf 23scho April f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs, jo wehlaki neweens wairs ne taps peenemts. Bornsmündes pagasta teefa, 23schâ Webruar 1835. 3

††† Eserneeku Mikfels, pagasta wezzakais.
(Nr. 7.) U. Grundt, pagasta teefas ffrihweris.

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas Waldischanas puffed: Hofraht von Braunschweig, graham. pahrluhkotais.